

GENTSE MEMORIEDAGEN: 16-17-18-19 JUNI

16 Juni 1492

Dood van Jan Van Coppenholle.

Hij stamde uit een aanzienlijk geslacht. Hij was secretaris van de Schepenbank en dus van alles goed op de hoogte. Hij was een vechtersbaas die leefde van intriges, complotten en samenzweringen. Alles in het belang van Gent of wat hij meende in het belang van Gent te zijn. Wel te verstaan daarbij gebruik makend van de klassieke methodes die gangbaar waren in de 15e eeuw.

Samen met de Hoogbaljuw van Gent, Jan van Dadizele, speelt hij een voorname rol in het organiseren der milities in de Slag van Guinegate.

Met Willem Rym en Daniël Onredene is hij de bezieler van de strijd tegen Maximiliaan van Oostenrijk die zijn zwart schaap is.

Rym en Onredene worden onthoofd, hij kan ontsnappen en vlucht naar Parijs waar hij in 1485 de hulp inroept van de Franse koning.

In 1487 komt hij terug naar Gent en wordt hier heer en meester. Hij doet de Bruggelingen zijn vijand Pehaert uitleveren die hij direct naar het schavot stuurt. Aanhangers van Maximiliaan worden zonder vorm van proces omgebracht. Zijn hoogmoed kent geen grenzen en hij laat munten slaan op zijn naam, "6 grooten" die "coppenholes" genoemd worden.

Maar de tijden keren; de Franse koning die hem niet meer nodig heeft laat hem vallen.

Hij voelt het einde naderen en laat terreur heersen in Gent, moorden en terechtstellingen volgen elkander op tot wanneer hij en zijn tweelingbroer Frans, wiens carrière volledig parallel liep met deze van Jan, aangehouden worden en, na folteringen, zullen sterven op het schavot.

16 Juni 1659

In opdracht van het Magistraat beklimt Pieter Hemony het Belfort en breekt de oude Klokke Roeland met enkele forse hamerslagen.

16 Juni 1691

Dood te Aken van Pieter Fardé.

Zie "Ghendtsche Tydinghen" - 2001 - N° 2 - pp. 110-111

16 Juni 1841

Geboorte van Félix Plateau.

Deze zoon van Joseph hielp zijn blinde vader bij diens proeven en werd aldus

ingewijd in nauwkeurig experimenteel onderzoek.
Hij werd Professor van Zoölogie aan onze Universiteit en het grootste deel van zijn onderzoekingen waren van experimentelen aard.
Hij stierf op 4 Maart 1911.

16 Juni 1848

Geboorte van de kunstschilder Théophile Lybaert.
Zie "Ghendtsche Tydinghen" - 2002 - N° 4 - pp. 253-254.

16 Juni 1852

Drieske Nijpers wordt vrijgesproken door het Beroepshof in Gent.
De ware naam van deze in 1826 in Kemzeke geboren "Wonderdokter" was André De Clercq.
Hij beweerde rheumalijders te genezen door handoplegging en door nijpen.
Hij had een consultatiebureau in Brussel en een in Gent. In Gent ontving hij in het St-Jorishof.
In 1852 werd hij voor de rechtbank gedaagd, maar tweemaal vrijgesproken.
Als verklaring voor zijn gave zei hij "dat hij 3 maal getroffen geweest was door de bliksem en aldus een overschot aan elektrisch fluïdum bezat".
Dat fluïdum belette toch niet dat hij in 1853 stierf van typhus.

16 Juni 1888

Dood van Mgr. Henri Bracq.
Zie "Ghendtsche Tydinghen" - 2000 - N° 3 - pp. 181-182.

17 Juni 1119

Dood van de 12e Graaf van Vlaanderen Boudewijn VII. Boudewijn Hapken (Baudouin à la Hache).
Hij was de waardige opvolger van zijn vader Robert II van Jeruzalem.
Hij stierf op 30-jarige leeftijd van een hersenletsel dat hij opgelopen had door een lansstoot bij de belegering van het Kasteel van Eu in Normandië.
Toen hij zijn einde voelde naderen liet hij zich overbrengen naar Roeselare en convoqueerde hij de geestelijke overheden, zijn voornaamste baronnen en hoge ambtenaren om zijn opvolger aan te duiden. Daar hij geen kinderen had viel zijn keus op Karel de Goede, zoon van de Koning van Denemarken, die met hem opgebracht was.
Zijn stoffelijk overschot werd overgebracht naar de Abdij van St-Bertin te St-Omer.

17 Juni 1784

De “Zwarte God” wordt van het afgeschafte Penitentenklooster overgebracht naar de kapel van het Spanjaardskasteel.

Zo heette het getaand Christusbeeld dat zich sinds de 15e eeuw bevond in de kapel van de Penitenten bij St-Jacobs.

In 1797 werd het overgebracht naar de St-Godelievekapel. Daar men vreesde door het midden van de stad te gaan, gebeurde dit ‘s nachts. Men trok langs de Nederschelde langs een achterpoortje het Begijnhof binnen.

17 Juni 1796

Invoering van de Registers van de Burgerlijke Stand.

17 Juni 1811

De Fransen laten het St-Pietersplein nivelleren door 250 Spaanse krijgsgevangenen.

Ze herdopen het plein in “Place du Roi de Rome” naar de pas geboren zoon van Napoleon.

17 Juni 1892

Inhuldiging van de droogdokken met het binnenlopen van de Engelse driemaster “Endymion”.

17 Juni 1915

Dood van Reginald Warnford.

Zie “Ghendtsche Tydinghen” - 2003 - N° 2 - pp. 110-111.

18 Juni 1815

De Slag van Waterloo.

Er was even paniek in het Hôtel d’Hane-Steenhuysse want het vals bericht was binnengekomen dat Napoleon gewonnen had.

18 Juni 1839

Een schrikkelijk onweder breekt rond 7 uur ‘s avonds boven de stad los. Een overvloedige regen en hagelstenen, waarvan enkele 50 grammen wegen, vielen gedurende 45 minuten. Als de lucht opklaart zijn honderden kelders overstroomd, de glazen der lantaarnen zijn gebroken en in de hoven en op den akker en bij de bloemkwekers is er ongelooflijk veel schade. Gedurende het onweder daalt de temperatuur tot onder 0.

18 Juni 1894

Dood van Baron Jean-Baptiste Béthune.

Een figuur die men vereenzelvigd met Gent, maar die toch elders geboren werd. Deze promotor van de neogotiek in ons land werd in 1821 geboren in een vooraanstaand Kortrijks geslacht.

Na zijn studies in Leuven vestigt hij zich in 1845 in Brugge. Hij begint er een administratieve en politieke loopbaan: hij wordt provincieraadslid en privé-secretaris van de Gouverneur.

In 1848 trouwt hij met Emilie van Outrive d'Ydewalle. Zijn artistieke bedrijvigheid neemt steeds meer uitbreiding en in 1854, daarbij geholpen door zijn schoonbroer Eugène d'Ydewalle, richt hij een eigen atelier op voor het vervaardigen van neogotieke glasramen. Meteen begint hij te overwegen om naar Gent te verhuizen.

Zeer tegen de zin van zijn vader die gekant is tegen "cette funeste résolution" en hem wijst op al wat hij te verliezen heeft met Brugge te verlaten: een bevoorrechte plaats in de familie van zijn schoonouders, eervolle ambten en functies, etc.

Maar in 1858 komt hij toch naar Gent. Hij heeft hier invloedrijke vrienden gevonden en hij is op zoek naar geschikte werkkrachten voor zijn atelier die hij denkt hier gemakkelijker te kunnen vinden.

Hij koopt een herenhuis in het Prinsenhof, samen met 2 aanpalende kleinere woningen.

Zijn verhuis naar Gent betekende het begin van een uiterst creatieve periode in zijn veel omvattende kunstenaarscarrière: glasramen, muurschilderingen, kerkelijke kunst, bouwontwerpen.

Hij zou 36 jaar actief blijven in zijn atelier in het Prinsenhof. Zijn glasramen-atelier laat hij in 1876 over aan Arthur Verhaegen, hij maakt muurschilderingen voor o.a. de kapel van het Kasteel van Maltebrugge en voor de kapel van het Jezuitenklooster in Drongen. Hij maakt plans voor de St-Aubertuskapel op de Houtleie, voor de kerk van het begijnhof van St-Amandsberg, van de bisschoppelijke galerij op het kerkhof van Mariakerke, en nog zo veel anderen. En wanneer in 1862 de St-Lucas Tekenschool opgericht wordt is Jean Béthune één van de stichters.

Hij stierf op zijn buitenverblijf, het Kasteel van Marke.

18 Juni 1905

Grootse feesten te Gent ter gelegenheid van het 75 jaar bestaan van onafhankelijk België in aanwezigheid van Leopold II.

Uivoering op het St-Pietersplein door de Melomanen van de cantate "Vlaanderen" van E. Van Goethem en Oscar Roels. Oscar Roels leidde de 5.000 executanten.

Er was de fameuze waterstoet en de koning profiteerde van de gelegenheid om het Instituut Rommelaere in te huldigen.

Zie ook "Ghendtsche Tydinghen" - 1991 - N° 6 - pp. 323-335.

18 Juni 1919

Het Entrepot op de Dok brandt volledig af.

Zie ook "Ghendtsche Tydinghen" - 1986 - N° 1 - pp. 64-85.

19 Juni 1389

Huwelijk van Filips de Stoute met Margareta van Male in de St-Baafsabdij.

19 Juni 1780

Bisschop von Lobkowitz draagt in de kathedraal een plechtige mis op om de genezing te bekomen van de volksgeliefde Gouverneur-Generaal Karel van Lotharingen. Benevens de overheden woont een talrijke menigte de kerkelijke dienst bij.

19 Juni 1797

De Abdij van Ter Haeghen wordt openbaar verkocht als nationaal goed.

19 Juni 1839

Dood van Jozef Paelinck.

Hij werd geboren op 20 Maart 1781.

Reeds van jongsaf toonde hij aanleg voor de tekenkunst. Deze gave werd opgemerkt door de kasteelheer van zijn geboortedorp Oostakker, de heer Morel de Boucle, die er voor zorgde dat hij lessen kon volgen aan de Academie.

Hij maakte snel vorderingen en behaalde reeds een prijs op het Gents salon van 1802. Hij is dan pas 21 jaar.

Hetzelfde jaar wordt hij opgenomen in het atelier van Louis David in Parijs, en dit door de speciale tussenkomst van Charles Van Hulthem. Hij zal er een paar jaar werken en David zorgt er voor dat hij vrijgesteld wordt van militaire dienst in het Frans leger.

In 1804 neemt hij deel aan een prijskamp die uitgeschreven werd door de Gentse Academie. Met zijn "Oordeel van Paris" kaapt hij de Eerste Prijs weg.

Hij komt terug naar Gent in 1805 en wordt leraar benoemd aan de Academie, maar dat zou maar een korte tijd duren want dat scheen toch zijn ware roeping niet te zijn. Van het Stadsbestuur krijgt hij de middelen om 3 jaar te gaan studeren in Italië. Hij trekt naar Rome en zal er 5 jaar blijven. We zien hem terug in

Gent in 1812 waar hij zijn atelier heeft in de Steenstraat.

In September 1814 gaat de Prins van Oranje, de latere Willem I, enkele minuten bij hem poseren en hij is zo ingenomen met het resultaat dat hij hem onmiddellijk opdracht geeft ook het portret van zijn echtgenote te maken. Hij wordt benoemd tot "Officiële schilder van de Koningin der Nederlanden". Hij vervoegt het hof in Brussel waar een atelier in het stadhuis aan zijn beschikking gesteld wordt.

Hij schilderde meerdere exemplaren van Willem I en zijn echtgenote, bestemd voor de hoven van Den Haag, Berlijn en Londen.

Ook vroeger reeds werd de zogenaamde "kunstwereld" beïnvloed door mode-tendensen die niets te maken hebben met zuivere esthetische waarden en na een zekere tijd was Paelinck niet meer "in". Hij kon niet mee met zijn tijd, zoals men dat zegt. Hij stierf in Elsene, omzeggens vergeten.

Gelukkiglijk bezitten wij in Gent nog veel prachtige werken van hem, o.m. in het Museum voor Schone Kunsten, het Stadhuis, het Bijlokemuseum en in verschillende kerken.

Het is ondoenlijk al de portretten op te noemen die hij geschilderd heeft. Wij noemen er enkele: dat van Burgemeester Van Crombrugge, van Prefect Faipoult, van architect Pierre-Jacques Goetghebuer, van Antoon Sanderus, van Keizerin Joséphine.

Een gekend werk van hem stelt Willem I voor die een smeekbede ten voordele van de Gentse begijnhoven in ontvangst neemt van Kanunnik Triest in aanwezigheid van Schepen Kervyn de Volkaersbeke.

19 Juni 1842

Constant de Kerchove de Denterghem wordt benoemd tot Burgemeester van Gent.

Hij zou dit ambt 12 jaar uitoefenen, maar werd op dat vlak geklopt door zijn zoon Charles die 24 jaar Burgemeester van Gent zou zijn.

Op de ledenlijst van de vrijmetselaarsloge "Les Vrais Amis" komt zijn naam voor: "Lieutenant au 22e Régiment de Chasseurs à cheval à la Grande Armée." Zoals vele jonge edellieden had hij dienst genomen in het Keizerlijk leger. Hij nam deel aan de veldtochten in Duitsland en Spanje en na de val van Napoleon komt hij terug naar Gent.

Ten tijde van Willem I bekleedt hij geen enkele functie, maar dat belet hem niet in 1830 een uitgesproken orangist te zijn. Zijn naam komt voor op de petitielijst die een aantal Gentse personaliteiten stuurden naar het Nationaal Congres om de Prins van Oranje voor te dragen als kandidaat voor de Belgische troon.

Hij gaat in de politiek en dat is vrij laat want hij is dan al 40 jaar. Hij maakt

daarin geen blitz-carrière want het zou 10 jaar duren vooraleer hij Schepen wordt “belast met de politie”.

Wanneer van Crombrughe in 1842 overlijdt, doet de Regering een beroep op hem op hem op te volgen. Maar dat zal niet gebeurd zijn zonder discussies in de schoot van de Regering, want ze deed er meer dan 3 maanden over om tot dit besluit te komen.

Zijn burgemeesterschap, dat loopt van 1842 tot 1854, dekt toch wel een bijzondere periode in de geschiedenis van onze stad, een periode die gekenmerkt werd door de eerste sociale woelingen. Wanneer Constant geboren werd telde Gent 50.000 inwoners, wanneer hij een halve eeuw later burgemeester wordt is dit aantal verdubbeld.

Deze explosie had heel wat problemen meegebracht: een kwart van de bevolking leefde in 500 beluiken en 200 gezinnen leven nog in kelders. Het contrast tussen de levensomstandigheden van de werkersbevolking en van de hogere burgerij is enorm en leidt derhalve tot spanningen. De Revolutie van 1848 in Frankrijk wekt vanzelfsprekend ook iets los in ons land.

Bij de liberalen begint men duidelijk 2 tendensen te onderscheiden: een conservatieve vleugel waartoe de Kerchove behoort en een progressieve die in grote mate zijn ontstaan te danken heeft aan het onderwijs van de Franse Professor François Huet aan onze Universiteit.

Er werd vanzelfsprekend ook gebouwd onder het burgemeesterschap van Constant de Kerchove: na de beëindiging van het Paleis van Justitie komt er het Entrepot aan de Dok, de Manège, de St-Annakerk, de Jezuïtenkerk in de Bestormstraat, de Predikherenkerk in de Holstraat en de ijzeren klokkentoren van het Belfort.

Bij de verkiezingen van 1854 ondergaan de liberalen een serieuze nederlaag. Exit Constant de Kerchove de Denterghem.

Deze gewezen voorzitter van de “Anciens frères d’armes de l’Empire”, anders gezegd de “Napoleonisten”, stierf in 1865 en werd begraven op het kerkhof van Wondelgem.

19 Juni 1886

Geboorte te Gent van Robert Herberigs.

Wat moeten wij hem noemen: een componist, een schrijver, een operazanger, een schilder? Hoe ongelooflijk het ook mag klinken, hij was het allemaal.

Hij volgde zanglessen aan het Conservatorium en privélessen viool en harmonie.

Het zat er van jongsaf in, want nauwelijks 13 jaar is hij klarinetsolo in de Harmonie St-Cecilia.

In 1909 behaalt hij de Prijs van Rome met zijn “La légende de Saint-Hubert”.

U weet wat zo iets betekende in het Gent van voor de Eerste Wereldoorlog. Wij besparen u een complete beschrijving, wij resumeren: triomfantelijk onthaal aan de Zuidstatie met 8 muziekkorpsen, meer dan 80 vaandels, stoet naar het Stadhuis door de bevlagde straten, ovaties zonder einde, bloementuilen, geschenken, toespraken, erewijn, stoetsgewijze begeleiding naar het huis van de gevierde.

Op dit ogenblik was hij reeds verbonden aan de Opera van Antwerpen als bariton, een instelling waarvan hij meer dan 40 jaar later, gedurende een tijdje het directeurschap zou waarnemen.

De Gentse opera creëerde van hem "La Mort du Roi Reynaud", "Le Mariage de Rosine", "Watteau".

Oudere Gentenaars zullen zich wellicht het imposante Lam Godsspel herinneren dat in 1949 opgevoerd werd voor de St-Baafskathedraal ter gelegenheid van de viering van het 1.000-jarig bestaan van Gent. Het werd gecomponeerd door Robert Herberigs die toen al missen, motetten, strijkkwartetten, pianoconcerto's, viool- en pianosonates, liederen, etc. op zijn naam staan had. Waar hij de tijd en het talent vandaan haalde om ook nog bekendheid te verwerven als schilder en romanschrijver zal voor velen een raadsel blijven. Deze van energie overlopende man blijven volgen is niet altijd gemakkelijk.

In 1916 was hij in Holland getrouwd met een meisje uit Oudenaarde. In 1923 koopt hij een domein in de Ardèche waar hij gaat wonen. Buiten het componeren houdt hij er zich ook nog bezig met het planten van wijngaarden en abrikoosbomen.

In 1938 komt hij zich terug in België vestigen, namelijk in Etikhove, waar hij zich aan het schilderen zet. Gedurende de oorlog verkiest hij toch weer de Ardèche waar hij romans schrijft die hij zelf vertaalt in het Frans.

Na de bevrijding gaat hij zich definitief vestigen in het ouderlijk huis van zijn vrouw in Oudenaarde.

Het is daar dat hij zal overlijden in 1974. Hij was toen 88 jaar oud.

19 Juni 1909

De anarchist Abraham Hartenstein wordt veroordeeld tot levenslange dwangarbeid.

Zie ook "Ghendtsche Tydinghen" - 1992 - N° 5 - pp. 266-283.

19 Juni 1911

Men begint de sloping van de gietijzeren toren van het Belfort.

Hugo COLLUMBIEN